

บทคัดย่อ

การศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการช่องทางการจัดจำหน่าย ของกลุ่มข้าวกล้องงอกเพื่อสุขภาพ อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง ได้ใช้การวิจัยแบบผสมผสานทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณในการค้นหาคำตอบและแนวทางแก้ไขปัญหให้กับกลุ่มเกษตรกร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคเพื่อกำหนดรูปแบบการบริหารช่องทางการจัดจำหน่ายที่เหมาะสม และสร้างการรับรู้ไปสู่ผู้บริโภครวมถึงการบูรณาการความรู้จากชุมชน มาสู่บทเรียน ในกระบวนการเรียนการสอนในชั้นเรียน ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่จะซื้อข้าวกล้องงอก 2-3 สัปดาห์ต่อครั้ง แล้วแต่สะดวกตามการตัดสินใจซื้อด้วยตัวเองจาก ซูเปอร์มาร์เก็ตหรือร้านค้าปลีก ข้าวกล้องงอกที่ซื้อจะเป็นขนาด 1 กิโลกรัม หรือขนาดครึ่งกิโลกรัม สามารถเปลี่ยนยี่ห้อได้ตลอดเวลา โดยจะพิจารณาจากราคาเป็นหลัก ส่วนข้อมูลเกี่ยวกับข้าวกล้องงอกจะได้รับจากอินเทอร์เน็ต ด้านการวิเคราะห์สถานการณ์ของกลุ่มพบว่า ข้าวกล้องงอกที่ทางกลุ่มผลิตเป็นข้าวกล้องงอกคุณภาพดี ต้นทุนต่ำ เพราะผลิตเองจึงกำหนดราคาถูก เพราะไม่ใช่สารเคมี ขายไม่ผ่านคนกลาง และขายไม่กำหนดขั้นต่ำ ส่วนจุดอ่อนที่ทางกลุ่มกำลังประสบอยู่ คือ ขาดความรู้ด้านต่างๆ อยู่มาก เช่น เทคโนโลยี การทำกลยุทธ์ทางการตลาด ด้านการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ สมาชิกทั้งหมดเป็นผู้สูงอายุ ไม่สะดวกในการเดินทางติดต่อ จึงขาดการทุ่มเท เอาใจจริงเอาใจ และที่สำคัญคือขาดงบประมาณ ด้านโอกาสที่มีอยู่ในขณะนี้คือ กระแสนิยมการดูแลสุขภาพกำลังมาแรง รวมทั้งความเจริญทางด้านเทคโนโลยีการสื่อสารอินเทอร์เน็ต สังคมออนไลน์ จะทำให้เกิดการกระจายข่าวสารที่ง่ายและเร็วขึ้น การขนส่งสินค้าก็สามารถทำได้ง่าย สะดวกมีหลายบริษัทและมีค่าใช้จ่ายในการขนส่งต่ำ ส่วนอุปสรรค สำหรับกลุ่ม ได้แก่ การที่มีคู่แข่งมีจำนวนมาก และการรับรู้ของผู้บริโภคถึงความแตกต่างระหว่างข้าวกล้องกับข้าวกล้องงอกยังมีน้อย จึงซื้อข้าวกล้องบริโภคมากกว่าซื้อข้าวกล้องงอก เนื่องจากราคาข้าวกล้องถูกกว่า

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางผู้วิจัยและสมาชิกในกลุ่มได้ร่วมกันจัดวางกลยุทธ์ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย โดยได้เพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายที่หลากหลาย เช่น การฝากขาย การขายผ่านเครือข่าย การให้สมาชิกนำไปขายที่บ้านของตนเอง การเปิดเว็บไซต์เพื่อขายสินค้าและประชาสัมพันธ์ การขายให้ร้านอาหารเจ เป็นต้น ซึ่งการปฏิบัติตามกลยุทธ์ดังกล่าวทำให้ยอดขายของทางกลุ่มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง สามารถสร้างความพึงพอใจให้กับสมาชิกภายในกลุ่มได้เป็นอย่างมาก